

Terugkijken op Stuk

Eerder dit jaar zond de VPRO de vierdelige serie *Stuk* uit: een reportage, maar verteld alsof het een roman is. In de serie worden enkele revalidanten en medewerkers van Heliomare gevolgd. Onder hen drie mensen met een dwarslaesie en een in dwarslaesie gespecialiseerde revalidatiearts. *Stuk* werd veel bekeken en maakte veel indruk. We praten na. DOOR ANNET VERLOUW

FOTOS: © VPRO

Paul White

8 Paul White liep een hoge dwarslaesie op door een val van de trap. 'Voor de serie heb ik uren gepraat met researcher Soraya Pol. Dat was een welkome afleiding en het waren fijne gesprekken. Sowieso was de hele crew betrokken en prettig om mee samen te werken. Ik heb er geen enkele moeite mee gehad om gefilmd te worden, ik negeerde de camera's gewoon. Ik had er ook geen moeite mee om mezelf terug te zien. Het boeide mij meer hoe de documentaire tot stand kwam: ik vond het interessant om te zien wat er wel en niet werd gebruikt en hoe opnames in elkaar overliefen. Ik vond het erg mooi gedaan.'

Paul wilde graag meedoen aan de serie omdat hij wilde laten zien hoe het is om plotseling te moeten leven met een dwarslaesie, wat er allemaal bij komt kijken. Omdat ook getoond werd hoe zijn leven was voor het ongeluk, werd de impact nog duidelijker. 'Ik had geen verwachtingen toen ik ermee instemde om mee te doen. Ik was helemaal niet bezig met wat voor effect het wel eens zou kunnen hebben. Ik ging erin op en genoot van de afleiding die het me bood.'

Maar effect had het. Mensen vertelden Paul dat hij een inspirerend voorbeeld was en hoe moedig ze hem vonden. 'Maar ik vind het niet moedig om je aan te passen als dat nodig is. Waarom zou je vechten tegen iets wat je niet meer kunt veranderen? De verhalen die worden verteld in de serie hebben iets geraakt bij mensen. Ik kreeg vaak te horen dat men het emotioneel vond om naar te kijken en dat er gehuild is, maar gelukkig ook gelachen.'

Basir

Basir (aangenomen naam) was paraglide-instructeur. Door een stuurfout van een andere paraglider stortte hij neer, met als gevolg een incomplete dwarslaesie. Ook hij deed vooral mee aan *Stuk* omdat hij wilde laten zien hoe het is als je leven opeens op zijn kop staat door een dwarslaesie. 'Mensen hebben geen idee van wat je allemaal doormaakt en deze serie maakt dat inzichtelijk. Voor mij was het tegelijk een proces van verwerking. Je ziet jezelf als het ware van een afstand en dat hielp me om de realiteit onder ogen te zien, maar ook om te zien hoe ver ik al was gekomen. Ik heb veel geleerd van mijn verblijf in Heliomare en ook van de documentaire. Als ik terugkijk denk ik: ja zo was het.'

Basir heeft uiteenlopende reacties gehad op zijn deelname aan *Stuk*. 'Eigenlijk reageerde iedereen heel positief en ondersteunend, maar sommige mensen zeiden ook dat ze het te aangrijpend vonden en er niet naar konden kijken. Het heeft in elk geval veel losgemaakt, en dat is mooi.'

Soms wordt hij herkend en dat vind hij eigenlijk best leuk. 'Ik heb me vooraf geen voorstelling gemaakt van hoe het deelnemen aan deze documentaire zou zijn. Ik ging er als het ware blanco in. Het is prima zoals het is gelopen. Ik kan nu zeggen dat ik me ook dankbaar voel over hoe het uiteindelijk met mij is gegaan. Er zijn niet zoveel mensen die een val van honderd meter overleven en er zijn niet zoveel mensen die na een dwarslaesie lopend het revalidatiecentrum uit komen. Ik heb veel geluk gehad.'

Daan Buringa

Daan Buringa was zestien toen de opnames voor *Stuk* begonnen. Hij groeide op met een spierziekte en liep door een medische complicatie daarnaast een dwarslaesie op. 'Ik vond de gedachte dat anderen gingen zien wat ik meemaakte leuk en ik vond het vanaf het begin ook leuk om gefilmd te worden. Je moet niet vergeten dat er buiten de therapieën om niet zoveel gebeurt in het revalidatiecentrum, dus voor mij was dit een belevenis. Als de camera's draaiden kon ik gewoon mezelf zijn. Wat ze deden met de opnames was zeker niet standaard, en dat maakte het extra bijzonder.'

Daan heeft heel veel reacties gehad, allemaal lovend. 'Ik had niet verwacht zoveel reacties te krijgen. Vaak zeiden mensen tegen mij dat ik zo enorm positief ben en sommige mensen zeiden dat ze veel van me hebben geleerd. Ook op school kreeg ik ontzettend veel fijne reacties. Op een gegeven moment dacht ik wel 'nu wil ik even mijn eigen ding doen', want ik stond voortdurend in de belangstelling.'

De documentaire heeft nog meer teweeg gebracht voor Daan: 'Ik ben gebeld door een filmproducent en die heeft mij een kleine bijrol in de serie *Spangas* aangeboden. Dat vind ik natuurlijk superleuk. Maar los daarvan kan ik zeggen dat ik een mooie tijd heb gehad tijdens het filmen in Heliomare. Ik kijk er met een goed gevoel op terug en ik heb er ook van geleerd. Ik vond het altijd erg lastig om over mijn problemen te praten, ik wilde me niet aanstellen. Maar *Stuk* ging juist over de vraag hoe het nou echt met me ging en ik denk dat ik daardoor meer open ben geworden.'

Willemijn Faber

9 Revalidatiearts Willemijn Faber vond het in het begin ongemakkelijk om gevolgd te worden. Dat lag niet aan de camera-ploeg, want die wist zich bijna onzichtbaar op te stellen. Langzaam raakte ze er wel aan gewend dat ze gefilmd werd en dat is maar goed ook, want de opnames namen een jaar in beslag. 'Ik bleef het wel ongemakkelijk vinden om mezelf terug te zien, maar om mijn team en onze patiënten terug te zien was prachtig. Te zien hoe moedig en hard mensen werken aan hun revalidatie, allemaal op hun eigen manier. Ook het zien van mijn collega's die zo gedreven elke dag weer hun werk doen, heeft me veel gedaan.'

Er is massaal gereageerd op de documentaire. 'Wat we veel terughorden was dat mensen geen idee hadden van wat zich in een revalidatiecentrum allemaal afspeelt en dat dit in de documentaire zo prachtig in beeld is gebracht. De kwetsbaarheid en worsteling van mensen, revalidanten én medewerkers, maar zeker ook de kracht.'

Het effect van *Stuk* is veel groter geweest dan Willemijn had gedacht. 'De reacties waren zó positief, dat had ik niet verwacht. Voor ons team en voor Heliomare heeft dit een enorme boost gegeven. Het heeft het team ook nog dichter bij elkaar gebracht, door te zien wat we met elkaar met onze inzet voor elkaar krijgen. We zijn allemaal ontzettend trots.'

Stuk is genomineerd voor de Zilveren Nipkowschijf. De winnaar wordt op 20 juni bekendgemaakt. De serie kan worden bekeken via www.vpro.nl/programmas/stuk.html. Op die plaats staan ook uitgebreide interviews met alle betrokkenen.